Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
LAILY MEDINA
přednesené dne 9. listopadu 2023 [1]

Spojené věci C-794/21 P a C-800/21 P

Spolková republika Německo
proti
Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG,
Infineon Technologies AG,
Evropské komisi (C-794/21 P)
a
Infineon Technologies AG,
Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG
proti

Evropské komisi (C-800/21 P)

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Německo – Režim podpor ve prospěch některých velkých spotřebitelů elektřiny – Osvobození od síťových poplatků v období 2012 a 2013 – Rozhodnutí, kterým se prohlašuje režim podpor za neslučitelný s vnitřním trhem a protiprávní a nařizuje navrácení vyplacených podpor – Žaloba na neplatnost – Lhůta k podání žaloby – Přípustnost – Pojem podpory – Státní prostředky – Parafiskální daň nebo jiné povinné odvody – Státní kontrola nad finančními prostředky“

1. Toto stanovisko je předneseno ve spojených věcech C-794/21 P a C-800/21 P. Je nutno je vykládat spolu se třemi dalšími mými stanovisky v souběžných řízeních o kasačním opravném prostředku [2], která jsou rovněž přednesena dnešního dne a všechna se týkají téhož režimu státních podpor. Svým kasačním opravným prostředkem ve věci C-794/21 P se společnosti Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG a Infineon Technologies AG (společně dále jen „společnosti Infineon“), výrobci polovodičů, domáhají zrušení rozsudku ze dne 6. října 2021, Infineon Technologies Dresden a Infineon Technologies v. Komise (T-233/19 a T-234/19, EU:T:2021:647) (dále jen „napadený rozsudek“). Tímto rozsudkem byla zamítnuta jejich žaloba znějící na zrušení rozhodnutí Komise ze dne 28. května 2018 o režimu podpory zavedené Německem pro spotřebitele v pásmu základního zatížení podle § 19 StromNEV [3] v letech 2012

[1] – Původní jazyk: angličtina.

[2] – Jedná se o následující tři soubory spojených věcí: i) C-790/21 P a C-791/21 P, ii) C-792/21 P a C-793/21 P a iii) C-795/21 P a C-796/21 P. Až 37 spotřebitelů elektřiny, jako jsou spotřebitelé dotčení v projednávaných kasačních opravných prostředcích, totiž podalo k Tribunálu podobné žaloby domáhající se zrušení sporného rozhodnutí. Věci, v nichž byly vydány čtyři rozsudky Tribunálu napadené kasačními opravnými prostředky v souběžných věcech, byly Tribunálem označeny jako „pilotní věci“.

[3] – Rozhodnutí (EU) 2019/56 ze dne 28. května 2018 o režimu podpory SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) (oznámeno pod číslem C(2018) 3166) (Úř. věst. 2019, L 14, s. 1). „StromNEV“ v názvu tohoto rozhodnutí odkazuje na Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nařízení o síťových poplatcích za elektřinu).

a 2013 (dále jen „sporné rozhodnutí“). Kasačním opravným prostředkem ve věci C-800/21 P se Spolková republika Německo (pro zjednodušení bude Spolková republika Německo dále označována jako „Německo“) domáhá zrušení napadeného rozsudku. V obou výše uvedených věcech podala Komise vedlejší kasační opravný prostředek, kterým se rovněž domáhá zrušení napadeného rozsudku.

I. Skutečnosti předcházející sporu

2. Skutečnosti předcházející sporu jsou vylíčeny v bodech 1 až 22 napadeného rozsudku. Vzhledem k tomu, že tyto skutečnosti jsou totožné se skutečnostmi, které jsem shrnula v souběžném stanovisku ve spojených věcech C-790/21 P a C-791/21 P (dále jen „souběžné stanovisko“), stačí odkázat na body 3 až 14 souběžného stanoviska, přičemž stanoviska v těchto souběžných věcech je třeba číst společně.

II. Právní analýza

3. Ve svých dvou totožných vedlejších kasačních opravných prostředcích podaných ve věcech C-794/21 P a C-800/21 P se Komise dovolává dvou důvodů. Tyto dva důvody vedlejších kasačních opravných prostředků jsou v podstatě totožné s prvními dvěma důvody vznesenými v rámci vedlejších kasačních opravných prostředků ve věcech C-790/21 P a C-791/21 P. Ve věci C-794/21 P se Německo dovolává jediného důvodu kasačního opravného prostředku. Ve věci C-800/21 P společnosti Infineon uvedly dva důvody kasačního opravného prostředku. Nicméně na žádost Soudního dvora se bude toto stanovisko zabývat pouze prvním důvodem vedlejších kasačních opravných prostředků Komise (přípustnost žaloby na neplatnost) a jediným důvodem kasačního opravného prostředku Německa, který souzní s prvním a druhým důvodem kasačního opravného prostředku společností Infineon v rozsahu, v němž se tyto důvody týkají podmínky existence zásahu ze „státních prostředků“.

A. První důvod vedlejších kasačních opravných prostředků Komise: přípustnost žaloby na neplatnost

1. Hlavní argumentace účastnic řízení

4. Komise tvrdí, že se Tribunál v bodech 36 až 43 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když použil extenzivní výklad pojmu „vyhlášení“ ve smyslu čl. 263 šestého pododstavce SFEU. Zaprvé je podle Komise výklad Tribunálu v rozporu s judikaturou Soudního dvora, v níž Soudní dvůr vytvořil paralelu mezi čl. 263 šestým pododstavcem SFEU a článkem 297 SFEU. Podle Komise z této judikatury vyplývá, že vyhlášení představuje počátek lhůty pro podání žaloby pouze tehdy, pokud je podmínkou vstupu dotčeného aktu v platnost a pokud je stanoveno samotnou Smlouvou. Zadruhé, pokud jde konkrétně o zveřejnění rozhodnutí Komise, kterým se ukončuje formální vyšetřovací řízení, v Úředním věstníku Evropské unie (dále jen „Úřední věstník“), toto zveřejnění nepředstavuje „vyhlášení“ ve smyslu čl. 297 odst. 2 druhého pododstavce SFEU. Nepředstavuje tedy počátek běhu lhůty pro podání žaloby. Zatřetí Komise předkládá řadu argumentů, které podle ní podporují její výklad čl. 263 šestého pododstavce SFEU, jako je systematika tohoto ustanovení, zásada rovnosti zbraní nebo kogentní povaha lhůt pro podání žaloby.

5. Německo a společnosti Infineon v podstatě tvrdí, že výklad pojmu „vyhlášení“ ve smyslu čl. 263 šestého pododstavce SFEU provedený Tribunálem není stižen žádným nesprávným právním posouzením.

2. Posouzení

6. Vzhledem k tomu, že tyto vedlejší kasační opravné prostředky jsou doslovně totožné s těmi, kterými jsem se již zabývala v souběžném stanovisku, uvedu jen odkazy na toto stanovisko. Tato stanoviska by se měla číst společně.

7. Komise tvrdí, že na rozdíl od závěru, který Tribunál učinil v napadeném rozsudku, musí být pro účely výpočtu lhůty pro podání žaloby na neplatnost přihlédnuto k datu, kdy se příjemce státní podpory o sporném rozhodnutí dozvěděl, nikoli datu jeho zveřejnění v Úředním věstníku. Komise má tedy za to, že Tribunál měl prohlásit žalobu společností Infineon za nepřípustnou, neboť byla podána opožděně.

8. Jak uvádím v bodech 20 až 30 souběžného stanoviska, podle mého názoru je nutno výklad Komise odmítnout, neboť nemá oporu ani ve znění čl. 263 šestého pododstavce SFEU, ani v judikatuře Soudního dvora, ani v účelu tohoto ustanovení.

9. Kromě toho, jak bylo uvedeno v bodě 31 souběžného stanoviska, výklad zastávaný Komisí by měl za následek omezení účinné soudní ochrany příjemce podpory.

10. Konečně v bodech 32 až 35 souběžného stanoviska vysvětluji, že argumentace Komise, podle které společnosti Infineon – které obdržely sporné rozhodnutí v rámci vnitrostátního řízení o navrácení podpory – podaly svou žalobu na neplatnost v projednávané věci *před* zveřejněním sporného rozhodnutí v Úředním věstníku, na mém závěru nic nemění.

11. Podle mého názoru z výše uvedeného vyplývá, že Tribunál správně rozhodl tak, že námitka nepřípustnosti vznesená Komisí v prvním stupni musí být zamítnuta, a vedlejší kasační opravné prostředky Komise musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

B. Jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa a první a druhý důvod kasačního opravného prostředku společností Infineon: porušení čl. 107 odst. 1 SFEU týkající se státních prostředků

12. Kasační opravné prostředky podané Německem (věc C-791/21 P a věc C-794/21 P) jsou totožné. Navíc mnoho argumentů uvedených v kasačním opravném prostředku podaném společností Covestro (věc C-790/21 P) je podobných argumentům předloženým společnostmi Infineon v tomto kasačním opravném prostředku (věc C-800/21 P). Stanoviska v těchto souběžných věcech je proto třeba číst společně.

13. Jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa (věc C-794/21 P) je založen na třech argumentech: (i) Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že existence povinného zatížení spotřebitelů nebo konečných zákazníků a státní kontrola nad finančními prostředky nebo správci těchto prostředků jsou dvěma alternativními kritérii; ii) Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl při posuzování existence „povinného zatížení spotřebitelů nebo konečných zákazníků“ za to, že vztah mezi dodavatelem elektřiny a konečnými spotřebiteli elektřiny je irelevantní, jakož i tím, že zohlednil povinnost

vybírat a nikoli zákonnou povinnost platit síťové poplatky; a iii) Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že výlučné určení vybraných síťových poplatků nevylučuje možnost státu s těmito prostředky disponovat.

14. První důvod kasačního opravného prostředku společností Infineon (věc C-800/21 P) je rozdělen do čtyř částí: i) existence státní podpory vyžaduje, aby její financování „stálo státní peníze“; ii) o státní prostředky se jedná pouze v případě, že existuje dostatečně přímý vztah se státním rozpočtem; iii) Tribunál v tomto ohledu nesprávně uplatnil judikaturu Soudního dvora; a iv) Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že sporný příplatek představoval státní prostředky, třebaže ve skutečnosti představoval soukromé prostředky. Obsahem druhého důvodu kasačního opravného prostředku je, že Tribunál zkreslil skutkové okolnosti tím, že nesprávně vyložil význam a dosah vnitrostátního práva. Podle tohoto důvodu, na rozdíl od zjištění Tribunálu: i) BNetzA nestanovil výši sporného příplatku; ii) BNetzA neuložil provozovatelům soustav podrobnou metodu výpočtu tohoto příplatku; iii) ztráta příjmů provozovatelů soustav, která vznikla v důsledku osvobození od síťových poplatků, nebyla plně financována prostřednictvím sporného příplatku; a iv) provozovatelé soustav nebyli podle vnitrostátního práva povinni sporný příplatek vybírat.

15. Komise má za to, že jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa a první a druhý důvod kasačního opravného prostředku společností Infineon musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

16. Vzhledem k tomu, že se jednotlivá tvrzení týkající se státních prostředků, která uvedly Německo v rámci svého jediného důvodu kasačního opravného prostředku (věc C-794/21 P) a společnosti Infineon v rámci prvního a druhého důvodu kasačního opravného prostředku (věc C-800/21 P), významně překrývají, je namístě zabývat se jimi společně, a to v pořadí odpovídajícímu napadenému rozsudku a v souladu s jeho strukturou. Nejprve je tak nutné zabývat se alternativní povahou dotčených kritérií, dále pak kvalifikací sporného příplatku [4] jako „daně“ a nakonec existencí státní kontroly nad prostředky získanými ze sporného příplatku.

1. První soubor argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon (dva prvky, které tvoří alternativu)

a) Hlavní argumentace účastnic řízení

17. Německo zejména tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že existence daně a státní kontrola nad finančními prostředky získanými z této daně (nebo nad správci těchto prostředků) jsou „dva prvky, které tvoří alternativu“. Pouhá existence takové daně nepostačuje k závěru, že projednávaná věc zahrnuje „státní prostředky“. Společnosti Infineon v obecné rovině tvrdí, že Tribunál použil z právního pohledu nesprávná kritéria státní podpory, když v případě „daně“ uznal státní povahu dotčených prostředků. Společnosti Infineon mimo jiné tvrdí, že existence státní podpory vyžaduje, aby její financování „stálo státní peníze“, a že musí existovat dostatečně přímý vztah se státním rozpočtem.

[4] – Viz body 8 až 12 souběžného stanoviska. Provozovatelé distribuční soustavy v zásadě vybírali od konečných spotřebitelů příplatek, jehož výše se převádí provozovatelům přenosové soustavy za účelem kompenzace ztráty příjmů způsobené osvobozením. Toto osvobození od povinnosti platit síťové poplatky se vztahovala na spotřebitele základního zatížení (dále jen „sporné osvobození“).

b) Posouzení

18. Tribunál analyzoval judikaturu týkající se kritéria „státních prostředků“ a dospěl k závěru, že „[v] zásadě se judikatura Soudního dvora […] opírá o dva hlavní prvky pro posouzení státní povahy prostředků: zaprvé existenci povinného zatížení spotřebitelů nebo konečných zákazníků, obvykle označovaného jako ‚daň‘, a konkrétně jako ‚parafiskální poplatek‘, a zadruhé státní kontrolu nad řízením systému, zejména prostřednictvím státní kontroly nad finančními prostředky nebo správci (třetími osobami) těchto prostředků. Jedná se v podstatě o *dva prvky, které tvoří alternativu*“ (napadený rozsudek, bod 63, kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

19. Podle Tribunálu „je tedy třeba ověřit, zda dotčený mechanismus [financování] splňuje podmínky stanovené relevantní judikaturou, pokud jde o použití státních prostředků, […] a tedy zda sporný příplatek skutečně představuje povinné zatížení, které je tudíž srovnatelné s parafiskálním poplatkem, nebo pokud tomu tak není, zda stát má přinejmenším kontrolu nad vybranými finančními prostředky nebo nad subjekty pověřenými správou těchto prostředků“ (napadený rozsudek, bod 77).

20. Německo tvrdí, že kritéria „daně“ a kontroly státu jsou kumulativní, přičemž se opírá o rozsudky FVE Holýšov I a další v. Komise [5], Německo v. Komise [6] a PreussenElektra [7]. Nicméně tyto a jiné (novější) rozsudky Soudního dvora hovoří spíše ve prospěch alternativní povahy těchto kritérií, v souladu s tím, jak Tribunál rozhodl v bodech 58 a 63 až 65 napadeného rozsudku [8].

21. Domnívám se, že argumenty předložené Německem nejsou opodstatněné, neboť mohou být odmítnuty na základě nejnovější judikatury Soudního dvora, která rozptyluje veškeré možné pochybnosti o tom, zda jsou tato kritéria alternativní nebo kumulativní.

22. V rozsudku DOBELES HES [9] se velký senát Soudního dvora zabýval dvěma otázkami relevantními pro projednávané kasační opravné prostředky: i) definicí pojmu „daň“ a ii) vztahem mezi kritériem daně a kritériem státní kontroly nad mechanismem financování.

23. V bodě 39 tohoto rozsudku Soudní dvůr upřesnil, že relevantní kritéria čl. 107 odst. 1 SFEU tvoří alternativu: „kritérium zmíněné v předchozím bodě [tj. existence odvodu] […] není jediným, jež umožňuje kvalifikaci jako ‚státní prostředky‘ ve smyslu tohoto ustanovení. Skutečnost, že částky zůstávají neustále pod veřejnou kontrolou, a tudíž jsou k dispozici příslušným vnitrostátním orgánům, *stačí k* tomu, aby byly kvalifikovány jako ‚státní prostředky‘“.

24. Z toho vyplývá, že stačí splnit jedno z těchto dvou kritérií, což potvrzuje bod 42 rozsudku DOBELES HES, ve kterém Soudní dvůr přímo odkazuje na „dvě alternativní kritéria“.

25. Tribunál se tak v napadeném rozsudku nedopustil při výkladu čl. 107 odst. 1 SFEU nesprávného právního posouzení, neboť rozhodl v souladu s předchozí judikaturou Soudního dvora, když v bodě 63 uvedl, že výše uvedená kritéria „tvoří alternativu“, přičemž tento přístup

[5] – Rozsudek ze dne 16. září 2021 (C-850/19 P, EU:C:2021:740, dále jen „rozsudek FVE Holýšov I“).

[6] – Rozsudek ze dne 28. března 2019 (C-405/16 P, EU:C:2019:268, dále jen „rozsudek EEG 2012“).

[7] – Rozsudek ze dne 13. března 2001 (C-379/98, EU:C:2001:160, dále jen „rozsudek PreussenElektra“).

[8] – V tomto ohledu viz rozsudek EEG 2012, bod 72; rozsudky ze dne 15. května 2019, Achema a další (C-706/17, EU:C:2019:407, body 64 až 66); ze dne 17. července 2008, Essent Netwerk Noord a další (C-206/06, EU:C:2008:413, dále jen „rozsudek Essent Netwerk Noord“, bod 66); ze dne 13. září 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 30) [Soudní dvůr odmítá první kritérium, existenci daně, nicméně pokračuje posouzením druhého kritéria, a sice státní správy využívání prostředků (bod 31), a třetího kritéria, státní kontroly nad subjekty spravujícími dotčené prostředky (body 34 a 35)]; a rozsudek FVE Holýšov I (bod 46).

[9] – Rozsudek ze dne 12. ledna 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, dále jen „rozsudek DOBELES HES“).

byl od té doby znovu potvrzen v rozsudku DOBELES HES. Vzhledem k výše uvedenému bylo zcela dostačující, aby Tribunál v napadeném rozsudku zjistil buď existenci daně, nebo existenci státní kontroly nad mechanismem financování, přičemž kterékoli z těchto kritérií by samo o sobě postačovalo pro účely potvrzení teze, že se věc týká státních prostředků. Z toho vyplývá, že argumentaci Německa, podle níž jsou tato kritéria kumulativní, je podle mého názoru namístě odmítnout jako zjevně neopodstatněnou.

26. Tribunál sice výše uvedené nevyjádřil výslovně, nicméně já se domnívám, že ze znění napadeného rozsudku (zejména z bodu 77) jasně vyplývá, že se druhým kritériem zabýval pouze pro úplnost. Vzhledem k tomu, že alternativní povaha kritérií byla mezi účastnicemi řízení před Tribunálem vysoce sporná, řídil se Tribunál zásadou řádného výkonu spravedlnosti a zabýval se oběma alternativními prvky.

27. Dále, na podporu svého tvrzení, že kritéria „daně“ a státní kontroly musí být kumulativní, Německo rovněž uvádí, že výklad čl. 107 odst. 1 SFEU v napadeném rozsudku (který potvrzuje judikatura Soudního dvora) je v každém případě v rozporu se systematikou Smluv a vedl by ke vzniku „důsledků, se kterými Smlouvy nepočítají“. Tvrdí, že pod pojem „státní prostředky“ by nutně spadaly jakákoli daň nebo dodatečné odvody uložené státem, což by bylo v rozporu s fiskální suverenitou členských států. Dodává, že smyslem zákazu protiprávních státních podpor je bránit protiprávním jednáním státu, kterými stát narušuje volnou hospodářskou soutěž, z čehož vyplývá, že se jedná pouze o taková narušení hospodářské soutěže, která jsou spojena se státním rozpočtem nebo se týkají prostředků podléhajících dispoziční pravomoci státu. Obdobně argumentují společnosti Infineon.

28. Jak ovšem podotkla Komise, tato argumentace vychází z nesprávného výkladu Smluv [10], jakož i ze směšování judikatury týkající se článků 30 a 110 SFEU na jedné straně a judikatury týkající se článku 34 SFEU na straně druhé. Zákaz diskriminace zakotvený v prvních dvou uvedených ustanoveních lze vysvětlit skutečností, že jak cla, tak daně jsou ze své povahy fiskální (představují daně používané státem k dosažení politických cílů). Kromě toho stačí připomenout, že hlavním rozhodujícím faktorem ve vztahu ke státním prostředkům je to, že dotčené narušení hospodářské soutěže je dílem státu (a nikoli podniku). Je však potřeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co podle všeho tvrdí Německo (bod 27 tohoto stanoviska), systematika Smluv nijak nenaznačuje, že za státní podporu je nutno považovat pouze podporu „financovanou ze státního rozpočtu“. Judikatura Soudního dvora totiž vždy zastávala jasné stanovisko, že pouhá skutečnost, že tok prostředků prochází výlučně soukromoprávními subjekty, nestačí k vyvrácení existence skutečné kontroly ze strany státu ve smyslu pojmu podpory [11].

29. Na rozdíl od argumentace Německa je nutno konstatovat, že systematický rozdíl v postavení článků 30 a 110 v rámci Smlouvy o FEU oproti článku 107 nemá pro účely projednávaných věcí žádný věcný dopad. Tato tři ustanovení mají naproti tomu něco společného, a sice skutečnost, že se týkají fiskální činnosti státu. Soudní dvůr totiž ve vztahu k oběma kategoriím ustanovení přijal extenzivní výklad pojmu „státní kontrola“, zejména aby zabránil obcházení pravidel obsažených v těchto ustanoveních [12].

[10] – Německo přehlíží přesnou systematiku Smluv. Článek 30 SFEU je zařazen v hlavě II kapitole 1, nadepsané „Celní unie“; článek 110 SFEU je zařazen v hlavě VII kapitole 2, nadepsané „Daňová ustanovení“. Obsahují absolutní zákaz diskriminace. V tom se liší od článku 34 SFEU, který je součástí hlavy II kapitoly 3, nadepsané „Zákaz množstevních omezení mezi členskými státy“, která upravuje volný pohyb zboží a která současně, na rozdíl od článků 30 a 110 SFEU, upravuje možnost, že omezení volného pohybu zboží mohou být odůvodněná.

[11] – Viz usnesení ze dne 22. října 2014, Elcogás (C-275/13, EU:C:2014:2314, bod 25 a citovaná judikatura). Viz též rozsudek ze dne 9. listopadu 2017, Komise v. TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836, bod 48).

[12] – Viz bod 28 a poznámka pod čarou 11 tohoto stanoviska.

30. Kromě toho je nesprávné tvrdit, že „jakýkoli [převod] majetku mezi soukromými [právnickými osobami] nařízený zákonem [by byl připodobňován] k použití státních prostředků“. Například minimální cena stanovená zákonem není daní. Postačí odkázat na rozsudky PreussenElektra a EEG 2012. V rozsudku PreussenElektra se jednalo o zákonnou minimální cenu uplatňovanou mezi dvěma soukromoprávními subjekty. Soukromoprávní subjekt, který byl povinen tuto minimální cenu uplatňovat, nemohl přenést náklady na své zákazníky. Nejednalo se tedy o daň.

31. V rozsudku EEG 2012 Soudní dvůr upřesnil, že pouhá *možnost* dopadu na zákazníky nepostačuje k tomu, aby bylo možné mít za to, že použité prostředky jsou státními prostředky. Použití státních prostředků – ve formě daně – lze presumovat pouze tehdy, pokud má subjekt soukromého práva, kterého daná povinnost tíží, rovněž *povinnost* přenést vícenáklady na třetí osobu tím, že od ní vybere daň.

32. Podle mého názoru ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že Tribunál měl právem za to, že tato kritéria tvoří alternativu. Napadený rozsudek tedy není v tomto ohledu stižen žádným nesprávným právním posouzením a argumentaci v rámci prvního souboru argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

2. Druhý soubor argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon (kvalifikace sporného příplatku jako „daně“)

33. Ve vztahu k prvnímu z výše analyzovaných alternativních kritérií vytýkají Německo a společnosti Infineon Tribunálu nesprávnou kvalifikaci sporného příplatku jako „daně“. Tvrdí, že tato kvalifikace vychází z nesprávného výkladu pojmu „daň“ a ze zkreslení vnitrostátního práva.

a) První skupina argumentů (konečný dlužník sporného příplatku)

34. V rámci první skupiny argumentů Německo a společnosti Infineon v podstatě tvrdí, že Tribunál nesprávně vyložil pojem „konečný spotřebitel“ ve smyslu vnitrostátního práva, jelikož vnitrostátní právo ani německé vnitrostátní orgány neukládají spotřebitelům ani provozovatelům soustavy žádnou platební povinnost. Společnosti Infineon mimo jiné argumentují tím, že i kdyby v praxi dodavatelé elektřiny vždy přenášeli sporný příplatek na konečné spotřebitele elektřiny, nestačilo by to podle judikatury v rozsudku EEG 2012 k prokázání existence povinného poplatku uloženého státem.

35. Mám za to, že je nezbytné posoudit, zda je vůbec určení konečných dlužníků sporného příplatku rozhodujícím faktorem.

36. Společnosti Infineon v prvním stupni tvrdily, že příplatek byl vybírán pouze od uživatelů soustavy a nebyl povinně přenášen na konečné spotřebitele elektřiny, takže měl být chápán jako síťový poplatek, nikoli jako daň. V bodě 84 napadeného rozsudku však Tribunál rozhodl, že tento argument není relevantní vzhledem ke skutečnosti, že konečnými dlužníky tohoto příplatku byli uživatelé soustavy (sami dodavatelé, jakož i koneční spotřebitelé přímo připojení do sítě), a nikoli ostatní koneční spotřebitelé.

37. V bodě 85 napadeného rozsudku Tribunál rovněž konstatoval, že sporné rozhodnutí jasně identifikuje povinnost vybrat a přenést sporný příplatek na „konečné spotřebitele“. Podle mého názoru je relevantní, že byl tento výklad potvrzen bodem 20 rozsudku Bundesgerichtshof

(Spolkový soudní dvůr) ze dne 6. října 2015, který odmítá argumentaci v prvním stupni, podle níž je sporný příplatek síťovým poplatkem. Uvedený soud potvrdil, že dotčený příplatek není smluvní náhradou, ale externím výběrem poplatků, přičemž tato činnost je uložena provozovatelům.

38. Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že k tomu, aby opatření představovalo „poplatek" ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, stačí, aby toto opatření postihovalo meziprodukty nebo služby, aniž by bylo nutně přeneseno na konečné spotřebitele výrobků nebo služeb na navazujícím trhu. Zmiňovaná judikatura Soudního dvora [13] neposkytuje žádnou oporu tvrzení, že daň implikuje existenci státních prostředků pouze v případě, že je tato daň uplatněna na konečné spotřebitele. Domnívám se totiž, že pojem daně obsažený v článcích 30 a 110 SFEU musí být vykládán extenzivně na základě teleologického výkladu.

39. Tribunál správně vycházel z téže judikatury v bodě 86 napadeného rozsudku.

40. Mám za to, že Tribunál správně založil svůj přístup na otázce, zda soukromé nebo veřejné subjekty, které jsou pověřeny prováděním daného režimu, musí nést náklady z vlastních finančních prostředků (situace, která nezahrnuje státní podporu), nebo zda mohou tyto prostředky vybírat od třetích osob (situace, kdy se jedná o státní podporu). Příliš nezáleží na tom, zda jsou tyto třetí osoby konečnými spotřebiteli, nebo zda představují mezičlánek daného hodnotového řetězce. Jediným určujícím faktorem je totiž přerozdělovací účinek daně, a sice že stát nebo soukromoprávní subjekt vybírá tuto daň od podniků a používá ji k financování výhody poskytované jiné kategorii podniků.

41. Z teleologického výkladu a z judikatury Soudního dvora týkající se pojmu „daň" ve smyslu článků 30 a 110 SFEU vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v obou případech irelevantní. Rozhodující faktorem je, zda se daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku [14].

42. Z toho podle mého názoru vyplývá, že argumentaci v rámci první skupiny argumentů je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

b) Druhá skupina argumentů (sporná daň nebyla povinná)

1) Rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo vnitrostátními soudy prohlášeno za protiprávní

43. Společnosti Infineon v zásadě tvrdí, že Tribunál vycházel nesprávně z rozhodnutí BNetzA z roku 2011, ačkoliv toto rozhodnutí bylo německými soudy se zpětnou účinností prohlášeno za protiprávní.

44. Vyvstává otázka, zda Tribunál právem dospěl k závěru, že sporný příplatek byl povinný, na základě tohoto rozhodnutí BNetzA, a to navzdory skutečnosti, že bylo toto rozhodnutí později zrušeno a prohlášeno za neplatné v řízení u Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) a v odvolacím řízení u Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr).

[13] – Zejména rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 49).

[14] – Tamtéž.

45. Připomínám, že z rozsudků ve věcech Komise v. Aer Lingus a Ryanair Designated Activity [15] a Heiser [16] vyplývá, že případná protiprávnost vnitrostátního režimu nemůže mít za následek to, že tento režim přestane mít povahu státní podpory.

46. Podle rozsudku Heiser „[i] za předpokladu, že úprava stanovující opravu odpočtů […] je protiprávní, nic to nemění na tom, že tato úprava *může [vyvolávat] účinky tak dlouho, dokud není zrušena nebo přinejmenším, dokud není její protiprávnost shledána*“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

47. Podobně podle rozsudku Komise v. Aer Lingus a Ryanair Designated Activity „na základě okolnosti, že daňové opatření je kromě článků 107 a 108 SFEU v rozporu i s jinými ustanoveními unijního práva, nelze vyloučit z kvalifikace jako ‚státní podpory' výjimku z takového opatření, které požívají někteří daňoví poplatníci, *dokud dotčené opatření vyvolává účinky* vůči ostatním daňovým poplatníkům a dokud nebylo zrušeno ani prohlášeno za protiprávní, a proto za neúčinné“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

48. Jak Komise upřesnila na jednání, německý zákonodárce se s danou situací vypořádal způsobem, kterým zajistil, že vybírání sporného příplatku v návaznosti na zrušení, o němž rozhodl Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), bylo retroaktivně opraveno a mělo i nadále právní účinky, tudíž byla zachována povinnost sporného příplatku.

49. Domnívám se, že podle ustanovení unijního práva týkajících se státních podpor platí, že opatření musí být posuzováno z hlediska svých účinků.

50. Podle mého názoru z výše uvedené judikatury vyplývá, že Tribunál správně rozhodl (v bodech 75 a 90 napadeného rozsudku), že pro účely přezkumu státních podpor je rozhodujícím faktorem skutečnost, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo během relevantního období skutečně používáno a vyvolávalo právní účinky.

51. Toto rozhodnutí bylo během relevantního období právně závazné a ukládalo provozovatelům soustavy povinnost vybírat sporný příplatek od uživatelů soustavy.

52. Znění bodu 3 rozhodnutí BNetzA z roku 2011 ukládalo povinnost vybírat dotčený příplatek provozovatelům distribuční soustavy, kteří tak byli povinni uvedený příplatek vybírat od svých zákazníků. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo součástí režimu platného během relevantního období a mělo závazné účinky – a to tím spíše, že tyto účinky nebyly ve skutečnosti odstraněny v důsledku zrušení, o němž rozhodly vnitrostátní soudy (prostřednictvím ustanovení, která uvedený režim postupně zrušila) –, měl Tribunál správně za to, že režim založený na sporném příplatku měl právně závazný účinek (napadený rozsudek, bod 90).

53. Mé posouzení v tomto stanovisku má rovněž oporu v rozsudku Soudního dvora ve věci Deutsche Post v. Komise [17], ve kterém bylo rozhodnuto, že zrušené rozhodnutí může nadále vyvolávat právní účinky. S ohledem na skutečnost, že žaloba na neplatnost v uvedené věci byla podána před tím, než Tribunál svým rozsudkem sporné rozhodnutí zrušil (čímž jej se zpětnou účinností odstranil z právního řádu), musela být přípustnost této žaloby posuzována k okamžiku jejího podání, neboť negativní rozhodnutí z roku 2002 bylo stále v platnosti a bylo i nadále součástí unijního právního řádu.

[15] – Rozsudek ze dne 21. prosince 2016 (C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 69)

[16] – Rozsudek ze dne 3. března 2005 (C-172/03, EU:C:2005:130, bod 38).

[17] – Rozsudek ze dne 24. října 2013 (C-77/12 P, EU:C:2013:695, body 65 a 66).

54. Konečně je třeba v tomto ohledu uvést, že vyvolání právních účinků bylo navíc deklarovaným cílem německého zákonodárce [18].

55. Podle mého názoru je tedy namístě argumenty, kterými se účastnice řízení snaží dovolávat skutečnosti, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo vnitrostátními soudy prohlášeno za protiprávní, odmítnout jako neopodstatněné.

2) Články 30 a 110 SFEU (pojem „daň“) a judikatura vycházející z rozsudku Essent Netwerk Noord (závazná povaha poplatku)

i) Články 30 a 110 SFEU (pojem „daň“)

56. Německo a společnosti Infineon v podstatě tvrdí, že Tribunál konkrétně v bodě 86 napadeného rozsudku nesprávně vyložil pojem „daň“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, aby mohl konstatovat, že sporný příplatek tomuto pojmu odpovídá. Je pravda, že k odůvodnění teze, že povinnost uložit placení příplatku spjatého s užíváním soustavy může být rovněž daní, odkazuje Tribunál na pojem daně ve smyslu článků 30 a 110 SFEU.

57. Jak je vysvětleno v bodě 38 tohoto stanoviska, pojem daně vyskytující se v článcích 30 a 110 SFEU musí být vykládán extenzivně.

58. V rozsudku Essent Netwerk Noord (bod 40) Soudní dvůr rozhodl, že „články [30 a 110 SFEU] […] které se navzájem doplňují, sledují cíl zakázat jakékoli vnitrostátní ustanovení ukládající daně nebo poplatky, které může diskriminovat *výrobky* pocházející z jiných členských států nebo určené do jiných členských států, a představuje tak překážku volného pohybu uvnitř [Evropské unie] za podmínek běžné hospodářské soutěže“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

59. Jak jsem uvedla v bodě 41 tohoto stanoviska, z pojmu „daň“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v obou případech irelevantní. Rozhodujícím faktorem je, zda se taková daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku.

60. V projednávaných věcech je sporný příplatek vybírán ve vztahu k využívání soustavy. Tribunál měl správně za to, že skutečnost, že příplatek není protiplněním za užívání soustavy, ale spíše povinným zatížením, je pro jeho kvalifikaci jako daně rozhodující.

61. Využívání soustavy musí být považováno za meziprodukt, resp. přesněji za mezičlánek v podobě služby, ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, a to v souladu s výše analyzovanou judikaturou Soudního dvora. Tribunál se tedy podle mého názoru nedopustil nesprávného právního posouzení, když při definování daně jako zatížení uvaleného na poskytnutý výrobek nebo službu vycházel z článků 30 a 110 SFEU.

[18] – Podle dokumentu Bundestag (Spolkový sněm, Německo) č. 18/8915 ze dne 22. června 2016, s. 39, „ustanovení nového § 24 první věty bodu 3 a druhé věty bodu 5 EnWG vstupují v platnost se zpětnou účinností od 1. ledna 2012 na základě nového § 9 první věty. Změny se tedy rovněž použijí se zpětnou účinností na již uzavřené záležitosti náležející minulosti, konkrétně na výběr [sporného] příplatku týkajícího se konečné spotřeby elektřiny. […] Zpětná účinnost zakotvená v novém § 9 je rovněž nezbytná pro vyjasnění nejednoznačné právní situace. […] Zrušení by vedlo ke složitým vzájemným platebním náhradám, bez jakéhokoli legitimního očekávání na straně bývalých dlužníků dotčeného příplatku“.

ii) Rozsudek Essent Netwerk Noord a následná judikatura Soudního dvora (závazná povaha poplatku)

62. Řešení otázky týkající se závazné povahy poplatku jako podmínky pro konstatování, že se v dané věci jedná o státní prostředky, lze navíc vyvodit ze stávající judikatury Soudního dvora, jelikož projednávané věci jsou obdobné skutkové situaci, která vedla k rozsudku Essent Netwerk Noord.

63. V rozsudku Essent Netwerk Noord šlo o daň v Nizozemsku. Provozovatel sítě (zcela pod kontrolou orgánů veřejné moci) vybíral od vnitrostátních odběratelů elektřiny daň (příplatek k ceně) za užívání své elektrické sítě. Podobně jako v projednávaných věcech byla daň v rozsudku Essent Netwerk Noord upravena vnitrostátním právem a provozovatel sítě vybíral peníze od spotřebitelů, čímž financoval dotčenou státní podporu.

64. Tribunál na rozsudek v uvedené věci správně odkázal a v bodě 59 napadeného rozsudku uvedl, že „Soudní dvůr dospěl k závěru, že příplatek za přenesenou elektřinu, stanovený podle objektivních kritérií, uložený právní úpravou spotřebitelům elektřiny a vybíraný provozovateli soustavy, představuje ‚poplatek', jehož zdrojem jsou státní prostředky".

65. V rozsudku Essent Netwerk Noord poskytl Soudní dvůr několik vyjádření důležitých pro účely projednávaných kasačních opravných prostředků.

66. Soudní dvůr zaprvé uvádí, že není důležité, zda dotčená daň zatěžuje výrobek jako takový, například elektřinu, nebo zda daň postihne činnost nezbytnou ve vztahu k výrobku, například přenos elektřiny (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 44). V projednávaných věcech dotčená daň zatěžuje přenos elektřiny.

67. Zadruhé Soudní dvůr připomíná, že skutečnost, že příplatek je jednostranně uloženým zatížením, je pro existenci daně určující (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 45). V projednávaných věcech rozhodnutí BNetzA z roku 2011 uložilo provozovatelům distribuční soustavy právně závazným způsobem povinnost vybírat sporný příplatek od uživatelů soustavy (bod 97 napadeného rozsudku).

68. Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že „není významné, že finanční zatížení není vybíráno státem" (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 46). V projednávaných věcech byli výběrem sporného příplatku pověřeni provozovatelé distribuční soustavy.

69. A konečně, v projednávaných věcech, podobně jako za skutkových okolností daných ve věci Essent Netwerk Noord, měl sporný příplatek za cíl pokrýt náklady na využívání sítě, které by za normálních okolností museli nést sami němečtí spotřebitelé základního zatížení.

70. Osvobození od síťových poplatků pro spotřebitele základního zatížení tak zlepšilo jejich konkurenční postavení. Z důvodu daňového statusu příplatku, který je v projednávaných věcech sporný, by bylo namístě tyto prostředky uznat za státní prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Bylo by to i v souladu s judikaturou, podle které financování určité výhody z výnosu z daně znamená, že tato výhoda má původ ve státních prostředcích [19].

[19] – Rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 66).

71. Mám za to, že zvláště relevantní je nejen věc Essent Netwerk Noord, ale i FVE Holýšov I. Obě tyto věci vycházejí z podobných skutkových okolností, jako je skutkový stav daný v projednávaných věcech, a ukazují, že Soudní dvůr se již ve skutečnosti s otázkami položenými v rámci projednávaných kasačních opravných prostředků vypořádal.

72. V rozsudku FVE Holýšov I (bod 46) Soudní dvůr upřesnil, že není důležité, zda je dotčený mechanismus financování ve vnitrostátním právu kvalifikován jako daň nebo parafiskální poplatek. Pro unijní právo v oblasti státních podpor je relevantní pouze poznatek, že takový poplatek je vybírán a dotčený odvod je nařízen jednostranně a prostřednictvím aktu státu.

73. V obou těchto rozsudcích Soudní dvůr podotkl, že se jedná o povinnost jednostranně vybírat peníze, a jde tudíž o státní prostředky. V návaznosti na to se dostávám k nedávnému rozsudku DOBELES HES (bod 34), který nabízí další upřesnění rozsudku Essent Netwerk Noord. Mám za to, že pro výsledek projednávaných kasačních opravných prostředků je toto rozhodnutí důležité.

74. V uvedeném bodě 34 Soudní dvůr uvedl, že „[p]okud jde zadruhé o podmínku, aby byla výhoda poskytnuta ‚ze státních prostředků', na kterou se konkrétně táže předkládající soud, Soudní dvůr rozhodl, že částky vyplývající z příplatku k ceně uloženého státem odběratelům elektřiny se podobají dani, která zatěžuje elektřinu, a pocházejí ze ‚státních prostředků' ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU"[20].

75. Připomínám, že rozsudek DOBELES HES ve svých bodech 36 a 37 upřesňuje další judikaturu nad rámec judikatury vyplývající z rozsudku Essent Netwerk Noord (zejména rozsudek EEG 2012, body 70 a 71).

76. Soudní dvůr zdůrazňuje rozdíly mezi rozsudky EEG 2012 a DOBELES HES. Vysvětluje, že v první uvedené věci neexistoval žádný povinný příspěvek, neboť výběr poplatku EEG nebyl právně závazný a byl pouze dobrovolný. Soudní dvůr tedy upřesňuje, že pro určení, zda je dotčený poplatek povinným příspěvkem, je rozhodující jeho závazná povaha. Pouhá skutečnost, že peníze jsou nebo mohou být převáděny, sama o sobě nestačí. V projednávaných věcech přitom povinnost vybírat daň (resp. poplatek) existovala, zatímco rozsudek EEG 2012 se daně netýkal.

77. Na rozdíl od situace v rozsudku EEG 2012 není výběr příplatku, který je v projednávaných věcech sporný, obchodním rozhodnutím provozovatelů soustavy, ale provádí se naopak na základě právních ustanovení (zejména rozhodnutí BNetzA).

78. Je tedy nutno rozlišovat mezi mechanismem financování dotčeným v projednávaných věcech a mechanismem dotčeným v rozsudku EEG 2012. V projednávaných věcech *existence příplatku* sama o sobě postačuje k tomu, aby byl tento příplatek kvalifikován jako státní prostředky.

79. Pokud jde o druhé ze dvou kritérií v rozsudku EEG 2012 – tj. *státní kontrolu* (dispoziční pravomoc) nad samotnými prostředky nebo nad subjektem, který tyto prostředky spravuje –, jak bylo uvedeno výše, tato dvě kritéria jsou alternativní, a nikoli kumulativní.

80. Pokud by v rozsudku EEG 2012 existoval povinný příplatek, nebylo by bývalo nutné, aby se Soudní dvůr pouštěl do diskuse v bodě 72 uvedeného rozsudku.

[20] – Soudní dvůr v tomto smyslu cituje rozsudek Essent Netwerk Noord (body 47 a 66).

81. Soudní dvůr totiž považoval za nezbytné pokračovat ve svých úvahách v bodě 72 právě proto, že podmínky uvedené v bodě 71 splněny nebyly.

82. V bodě 71 uvedeného rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že „[s]kutečnost, kterou Tribunál konstatoval […], že ‚v praxi' je finanční zátěž vyplývající z příplatku EEG přenášena na konečné zákazníky, a tudíž je ‚z hlediska svých účinků srovnatelná s [daní ze spotřeby] elektřiny', nepostačuje k tomu, aby bylo možné dospět k závěru, že příplatek EEG má tytéž vlastnosti jako cenový příplatek za elektřinu zkoumaný Soudním dvorem v rozsudku [Essent Netwerk Noord]".

83. Soudní dvůr tak otevírá bod 72 slovy „v důsledku toho": „V důsledku toho je třeba ověřit, zda další dvě skutečnosti, […] které byly […] připomenuty v bodě 62 tohoto rozsudku, [Tribunálu] nicméně umožňovaly dospět k závěru, že prostředky získané příplatkem EEG představují státní prostředky, jelikož zůstávají neustále pod veřejnou kontrolou, a jsou tudíž k dispozici veřejným orgánům […]. V tomto případě nezáleží na tom, zda lze příplatek EEG klasifikovat jako ‚daň', či nikoliv".

84. Jinými slovy, situace v rozsudku EEG 2012 byla zcela odlišná od projednávaných věcí.

85. V rozsudku EEG 2012 německý zákonodárce umožnil elektroenergetickým podnikům vybírat určité poplatky, jednalo se však pouze o možnost, nikoli o povinnost. Stát dal těmto provozovatelům na vybranou: pokud této možnosti využili, musely být vybrané peníze použity na konkrétní účel stanovený státem (jejich účelem tak bylo kompenzovat dodatečné náklady spojené s obnovitelnými zdroji energie). V uvedené věci tedy Soudní dvůr dospěl k závěru, že stát tyto prostředky nekontroloval, neboť neexistovala žádná povinnost tyto poplatky vybírat.

86. Z výše uvedených úvah a judikatury vyplývá, že sporný příplatek byl, jak konstatovala Komise ve sporném rozhodnutí, zákonem předepsaným výběrem daně, přičemž s tímto názorem se ztotožnil i Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), což, jak bylo naposledy potvrzeno v rozsudku DOBELES HES, postačuje ke zjištění, že se v dané věci jedná o státní prostředky.

87. Jsem tedy toho názoru, že napadený rozsudek není v tomto ohledu stižen nesprávným právním posouzením.

88. Podle mého názoru je třeba argumenty vycházející z článků 30 a 110 SFEU (pojem „daň"), jakož i z rozsudku Essent Netwerk Noord a následující judikatury (závazná povaha poplatku) odmítnout jako neopodstatněné.

3) Zkreslení vnitrostátního práva a neexistence povinnosti vybírat sporný příplatek nebo jej platit

89. Společnosti Infineon a Německo v podstatě tvrdí, že se Tribunál dopustil zkreslení vnitrostátního práva, jelikož žádná povinnost vybírat sporný příplatek neexistovala.

90. Německo zaprvé nemůže toto zjištění Tribunálu týkající se vnitrostátního práva, které je skutkovým zjištěním, zpochybnit v rámci řízení o kasačním opravném prostředku u Soudního dvora, přičemž tento členský stát tak ostatně přímo ani neučinil.

91. Zadruhé podle mého názoru není kvalifikace sporného příplatku jako daně založena na zkreslení vnitrostátního práva. Společnosti Infineon zpochybňují skutková zjištění Tribunálu. Ačkoli tvrdí, že Tribunál zkreslil skutkové okolnosti a neporozuměl obsahu a dosahu vnitrostátního práva, požadují v konečném důsledku nové posouzení skutkového stavu

provedené Soudním dvorem. K tomu však Soudní dvůr není v rámci řízení o kasačním opravném prostředku příslušný [21].

92. Podle judikatury Soudního dvora „[z]koumá-li Soudní dvůr v rámci řízení o kasačním opravném prostředku zjištění učiněná Tribunálem ohledně […] právních předpisů, má pravomoc přezkoumat nejprve to, zda Tribunál na základě dokumentů a ostatních písemností, které mu byly předloženy, nezkreslil znění předmětných vnitrostátních právních předpisů nebo s nimi související vnitrostátní judikaturu […], dále zda Tribunál neučinil z hlediska těchto údajů zjištění, která by byla zjevně v rozporu s jejich obsahem, a konečně, zda Tribunál při zkoumání veškerých údajů nepřisoudil některému z nich – při zjišťování obsahu vnitrostátních právních předpisů – takový význam, který mu s ohledem na ostatní údaje nepřísluší, pakliže to zjevně vyplývá z písemností ve spise“ [22].

93. Podle mého názoru argumenty společností Infineon tyto požadavky zjevně nesplňují. Ve skutečnosti nestačí, aby se účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek omezily na schematické reprodukování skutkových zjištění Tribunálu a jejich srovnání s jejich vlastními názory na to, jaký by podle nich měl být správný výklad vnitrostátního práva. Neuvádějí, které důkazy konkrétně Tribunál údajně zkreslil, a nevysvětlují, jak toto zkreslení zjevně vyplývá z písemností ve spise.

94. V bodech 85 a 87 až 89 napadeného rozsudku Tribunál na základě vnitrostátního práva (zejména rozhodnutí BNetzA z roku 2011) konstatoval, že sporný poplatek byl vybírán od konečných spotřebitelů. Argumentace společností Infineon a Německa – že „poplatek“ ve smyslu definice obsažené v rozsudku Essent Netwerk Noord existuje pouze tehdy, je-li dlužníkem poplatku konečný spotřebitel –, je tedy neúčinná.

95. Jak je uvedeno v bodech 36 až 41 tohoto stanoviska, z judikatury podle mého názoru vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v každém případě irelevantní. Rozhodující faktorem naopak je, zda se daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku.

96. Kromě toho sdílím názor Komise, že povinnost výběru poplatku a povinnost jeho placení jsou dvě strany téže mince [23], takže jakýkoli závěr o tom, zda platební povinnost uložená uživatelům soustavy vyplývala z vnitrostátních právních předpisů nebo z rozhodnutí BNetzA z roku 2011, je rovněž irelevantní.

97. V této souvislosti, a na rozdíl od argumentace předkládané společnostmi Infineon, není skutečnost, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 nijak neupravovalo sankce za nevybrání sporného příplatku, jakkoli rozhodující. BNetzA měla nad provozovateli přenosové soustavy obvyklé pravomoci v oblasti dohledu, a pokud provozovatelé neplnili své povinnosti, mohla jim ukládat závazná rozhodnutí [24].

[21] – Viz například rozsudek ze dne 25. července 2018, QuaMa Quality Management v. EUIPO, C-139/17 P, EU:C:2018:608, body 33 a 34 a citovaná judikatura.

[22] – Rozsudek ze dne 5. července 2011, Edwin v. OHIM (C-263/09 P, EU:C:2011:452, bod 53).

[23] – Pokud regulační orgán požaduje, aby subjekt podléhající regulaci vybíral určitou daň, pak zároveň požaduje, aby ji daňový dlužník platil. V opačném případě by tento subjekt nebyl schopen svou povinnost, která mu byla tímto orgánem uložena, plnit.

[24] – Ustanovení § 29 a 54 Energiewirtschaftsgesetz (zákon o energetice), ve znění Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (zákon o přezkumu předpisů upravujících trh s energií) ze dne 26. července 2011, BGBl. 2011 I, s. 1554. Viz sporné rozhodnutí (bod 123 odůvodnění).

98. Z toho vyplývá, že argumentace vycházející ze zkreslení vnitrostátního práva a neexistence povinnosti vybírat sporný příplatek a z neexistence povinnosti jej platit by měla být podle mého názoru odmítnuta jako neopodstatněná.

4) Neexistence plného vyrovnání ztráty příjmů a nákladů

99. Společnosti Infineon v zásadě tvrdí, na rozdíl od toho, co uvádí Tribunál v bodech 93, 99 a 106 a násl. napadeného rozsudku, že vnitrostátní orgány neposkytly provozovatelům soustavy plné vyrovnání ztráty příjmů a nákladů, které jim vznikly dotčeným osvobozením od síťových poplatků.

100. Na rozdíl od toho, co tvrdí společnosti Infineon, Tribunál správně konstatoval, že sporný příplatek umožňoval plné vyrovnání ztráty, kterou provozovatelé soustavy utrpěli z důvodu osvobození od síťových poplatků. To vyplynulo z šesté a sedmé věty § 19 odst. 2 nařízení StromNEV 2011 [25] a z rozhodnutí BNetzA z roku 2011. Pro posouzení příplatku z hlediska ustanovení unijního práva týkajících se státních podpor byla důležitá skutečnost, že osvobození spotřebitelů základního zatížení od síťových poplatků a z toho plynoucí výhoda byly zcela financovány z tohoto příplatku [26].

101. V bodě 95 napadeného rozsudku však Tribunál správně odmítl argumentaci, podle které neexistoval žádný zákonný mechanismus pro zaručení úplného vyrovnání ztrát (zejména z důvodu nemožnosti přenést náklady sporného příplatku v případě nevymahatelných pohledávek). Kvalifikace sporného příplatku jako parafiskálního poplatku totiž postačuje k tomu, aby byly příjmy z tohoto poplatku považovány za státní prostředky, aniž by bylo nezbytné, aby se stát zavázal nahradit ztráty způsobené nezaplacením uvedeného příplatku, zejména v případě nevymahatelných pohledávek.

102. Z toho podle mého názoru vyplývá, že argumentaci vycházející z neexistence plné náhrady za ztrátu příjmů a náklady je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

103. Podle mého názoru ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že argumentaci v rámci druhého souboru argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon je nutno odmítnout jako neúčinnou, nebo jako neopodstatněnou.

3. Třetí soubor argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon (existence státní kontroly nad prostředky získanými ze sporného příplatku)

a) Hlavní argumentace účastnic řízení

104. Německo v podstatě tvrdí, že body 63 až 65 a 77 napadeného rozsudku jsou v rozporu s body 99 až 100 tohoto rozsudku. Pokud jde o judikaturu Soudního dvora, rozhodujícím faktorem je kontrola nad dotčenými finančními prostředky a pravomoc s nimi nakládat. Německo rovněž tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného posouzení, když měl za to, že vztah

[25] – Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nařízení o síťových poplatcích za elektřinu) ze dne 25. července 2005, ve znění Energiewirtschaftsgesetz (zákon o energetice), ve znění Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (zákon o přezkumu předpisů upravujících trh s energií) ze dne 26. července 2011, BGBl. 2011 I, s. 1554.

[26] – Viz zejména body 91 až 97 napadeného rozsudku.

mezi dodavatelem a konečným spotřebitelem elektřiny není rozhodující pro učinění závěru o existenci povinného zatížení v projednávané věci, a to z toho důvodu, že sporný příplatek není vybírán ze spotřeby elektřiny, ale z využívání soustavy.

105. Společnosti Infineon v podstatě tvrdí, že napadený rozsudek je stižen nesprávným právním posouzením, neboť Tribunál měl za to, že existuje státní kontrola nad prostředky získanými ze sporného příplatku. Účastnice řízení podávající kasační opravné prostředky tvrdí, že stát neměl žádnou přímou ani nepřímou pravomoc s vybranými částkami nakládat, ale pouze dohlížel na řádné použití tohoto příplatku. Když za těchto okolností Tribunál konstatoval, že kritérium „státních prostředků“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU bylo naplněno, nerespektoval pojem „státní podpory“.

b) Posouzení

106. Vzhledem k alternativní povaze obou kritérií uvedené v mém posouzení výše postačuje již samotná existence daně k tomu, aby byla uznána státní povaha dotčených prostředků. Vzhledem k tomu, že kritérium „daně“ je v projednávaných věcech splněno a posouzení Tribunálu je v tomto ohledu správné, je argumentace v rámci třetího souboru argumentů vznesených v rámci podaných kasačních opravných prostředků neúčinná a již není třeba se jí zabývat.

107. Následující poznámky tedy uvedu pouze pro úplnost.

108. Kritérium „daně“ je sice splněno a posouzení Tribunálu – a nyní posouzení Soudního dvora v řízení o kasačním opravném prostředku – může být na tomto místě uzavřeno, nicméně i posouzení kritéria „státní kontroly“ Tribunálem by muselo být v projednávané věci potvrzeno.

109. Dodatečné náklady vyplývající z osvobození některých spotřebitelů od síťových poplatků byly přeneseny na konečné spotřebitele v souladu s kogentními ustanoveními právních předpisů dotčeného členského státu [27]. Kromě toho mechanismus sporného příplatku zajišťoval provozovatelům soustavy plné vyrovnání ztráty příjmu, jelikož výše uvedeného příplatku byla přizpůsobena částce zdrojů požadovaných z důvodu sporného osvobození [28].

110. Pokud jde o argument společností Infineon, podle kterého výše tohoto příplatku nebyla stanovena státem, stačí uvést, že provozovatelé přenosové soustavy neměli žádný prostor pro rozhodování o výši tohoto poplatku a že, jak Tribunál správně konstatoval v bodě 99 napadeného rozsudku, existovala státní kontrola nad finančními prostředky, tedy nad celým mechanismem výběru a použití sporného příplatku.

111. Německo a společnosti Infineon, které se snaží dovolávat rozsudku EEG 2012, tvrdí, že výlučné určení prostředků získaných sporným příplatkem brání kontrole státu. Jak však Tribunál správně vysvětluje v bodech 109 a 110 napadeného rozsudku, Soudní dvůr v tomto rozsudku nepopřel svou ustálenou judikaturu – která byla navíc potvrzena novější judikaturou [29] –, ale omezil se na konstatování, že *při neexistenci jiných faktorů* není tento faktor *sám o sobě* rozhodující pro prokázání existence takové kontroly. V projednávaných věcech ovšem Tribunál další takový faktor identifikoval: existenci daně.

[27] – Jak Tribunál správně konstatoval v bodech 87 až 90 napadeného rozsudku.

[28] – Jak Tribunál správně konstatoval v bodech 91 a 92 napadeného rozsudku.

[29] – Viz rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 69); dále rozsudky ze dne 15. května 2019, Achema a další (C-706/17, EU:C:2019:407, bod 66); a EEG 2012 (bod 76). Viz též rozsudek ze dne 11. prosince 2014, Rakousko v. Komise (T-251/11, EU:T:2014:1060, bod 70).

112. Argumentace neexistencí státní kontroly nad celým mechanismem výběru sporného příplatku je popřena skutečností, že existuje vztah závazného určení mezi sporným příplatkem (jako parafiskálním poplatkem) na straně jedné a podporou poskytovanou ve formě osvobození od síťových poplatků na straně druhé. Podle judikatury Soudního dvora v případě, kdy takový vztah mezi opatřením podpory a jeho financováním existuje, pak z existence daně, která slouží k financování podpory v přesně vymezeném poměru, automaticky vyplývá, že je daná podpora poskytována ze státních prostředků (tj. z výnosu z dotčené daně) [30].

113. Konečně bych zdůraznila, že pravidla upravující sporný příplatek v projednávaných věcech jsou podle všeho přísnější než v případě daně dotčené ve věci EEG 2012, jelikož tento příplatek je založen na závazných právních ustanoveních, nikoli na obchodním/dobrovolném rozhodnutí provozovatelů soustavy, jako tomu bylo ve věci EEG 2012.

114. Z toho vyplývá, že argumentaci v rámci třetího souboru argumentů vznesených Německem a společnostmi Infineon je podle mého názoru nutno odmítnout jako neúčinnou, a v každém případě neopodstatněnou.

115. Jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa a první a druhý důvod kasačního opravného prostředku vznesený společnostmi Infineon tak musí být v rozsahu, v němž se týkají podmínky existence zásahu za použití státních prostředků, zamítnuty jako neopodstatněné.

III. Závěry

S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr: i) zamítl první důvod vedlejších kasačních opravných prostředků Komise; a ii) zamítl jediný důvod kasačního opravného prostředku vznesený Spolkovou republikou Německo a první a druhý důvod kasačního opravného prostředku vznesené společnostmi Infineon v rozsahu, v němž se týkají podmínky existence zásahu za použití státních prostředků.

[30] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. ledna 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10, bod 26); ze dne 27. října 2005, Distribution Casino France a další (C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, EU:C:2005:657, bod 40); a rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 90).